

Fakulta
tělesné kultury

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA (magisterská)

Část státní závěrečné zkoušky:	Učitelství všeobecně vzdělávacího předmětu tělesná výchova
Vzdělávací oblast:	Tělesná výchova a sport, kinantropologie
Studijní programy:	Učitelství tělesné výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ Učitelství tělesné výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ se specializacemi Učitelství tělesné výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ se zaměřením na speciální pedagogiku Učitelství tělesné výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ a ochrana obyvatelstva

Cílem zkoušky je prokázat úroveň teoretických vědomostí a dovedností řešit problém v celé řadě souvislostí, prokázat úroveň odborné komunikace a vystupování. Student si vybere vždy jednu otázku z každého okruhu. Formálně bude státní zkouška probíhat jako odborný výklad studenta s následnou diskusí se členy zkušební komise.

Část A – Učitelství tělesné výchovy

1) Tělesná výchova v současném edukačním systému

- System výchovy a vzdělávání v ČR, vzdělávací programy.
- Rámcové vzdělávací programy, školní vzdělávací programy.
- Tělesná výchova jako vzdělávací předmět.
- TV v mezipředmětové souvislosti.

2) Edukační proces v TV, sportu a tělocvičné rekreaci

- Charakteristika edukačního (výchovně vzdělávacího) procesu v tělesné výchově (TV) a sportovním tréninku (ST).
- Charakteristika hlavních edukačních činitelů v TV a ST, interakční vztahy.
- Cíle a úkoly edukačního procesu v TV a ST.

3) Osobnost edukanta (žáka, sportovce) v edukačním procesu v tělesné výchově a sportovním tréninku

- Role žáka (sportovce) v edukačním procesu.
- Struktura a dynamika osobnosti žáka (sportovce).
- Tělesný a motorický vývoj (motorická charakteristika, sociální vývoj, rozumový vývoj) v jednotlivých věkových obdobích.

4) Osobnost edukátora pohybových aktivit (učitele, trenéra...) v edukačním procesu tělesné výchovy a sportovním tréninku

- Charakteristika osobnosti edukátora.
- Faktory vývoje osobnosti, nežádoucí tendence ve vývoji osobnosti edukátora.
- Nejzávažnější složky osobnosti edukátora v TV a ST.
- Edukátor a jeho interakce s edukanty.

5) Projekt (curriculum) ve školní tělesné výchově

- a) Charakteristika současného pojetí v tělesné výchově a sportovním tréninku.
- b) Obsah projektu v TV.
- c) Rozdíly v pojetí TV u nás a v zahraničí.
- d) Obecné a specifické didaktické zásady v TV v současném pojetí edukačního procesu.

6) Podmínky v tělesné výchově

- a) Charakteristika podmínek v TV a ST.
- b) Vnější a vnitřní podmínky v TV a ST.
- c) Role podmínek v osvojování pohybových dovedností.
- d) Bezpečnost v edukačním procesu.

7) Didaktické aspekty motorického učení

- a) Charakteristika motorického učení, pohybové dovednosti.
- b) Fáze motorického učení.
- c) Hlavní činitelé ovlivňující kvalitu motorického učení.
- d) Druhy (senzo)motorického učení.

8) Organizační formy v edukačním procesu tělesné výchovy

- a) Hlavní organizační formy.
- b) Edukační jednotka – charakteristika jednotlivých částí.
- c) Využití jednotlivých organizačních forem v současném edukačním procesu.
- d) Vyučovací jednotka zdravotní tělesné výchovy a její specifika.

9) Didaktické formy v edukačním procesu tělesné výchovy

- a) Charakteristika didaktických forem.
- b) Základní (obecné) didaktické formy.
- c) Specifické didaktické formy v edukačním procesu.
- d) Praktické uplatňování didaktických forem v praxi.

10) Vyučovací (didaktické) postupy v edukačním procesu tělesné výchovy

- a) Charakteristika vyučovacích postupů.
- b) Základní typy vyučovacích postupů.
- c) Uplatnění vyučovacích postupů při osvojování pohybových dovedností, výhody a nevýhody jednotlivých postupů v praxi.

11) Vyučovací metody uplatňované ve školní tělesné výchově

- a) Charakteristika vyučovacích metod v různých fázích osvojování pohybových dovedností.
- b) Druhy a typy třídění vyučovacích metod.
- c) Uplatňování motivačních metod v edukačním procesu v TV a ST.
- d) Faktory zvyšování motivace v edukačním procesu pohybových aktivit.

12) Plánování ve školní tělesné výchově

- a) Význam plánování v edukačním procesu, druhy plánů a jejich charakteristika.
- b) Tělesná výchova ve školním vzdělávacím programu současného edukačního procesu.
- c) Plánování jako součást řízení sportovního tréninku.

13) Efektivita edukačního procesu ve školní tělesné výchově

- a) Vysvětlení pojmu „efektivita“ v edukačním procesu, hlavní aspekty efektivity, kritéria efektivity.
- b) Efektivita z hlediska současného pojetí tělesné výchovy a současných požadavků a trendů.
- c) Diferenciace ve školní TV a ST, kritéria diferenciace.
- d) Techniky zjišťování efektivity pohybového zatížení (monitorování pohybových aktivit).

14) Progresivní vyučování v současném edukačním procesu v tělesné výchově

- a) Charakteristika progresivního vyučování (problémové vyučování, kreativně orientované vyučování, otevřené vyučování, kreativně kooperační vyučování, individualizované vyučování...).
- b) Základní principy progresivního učení a vyučování.
- c) Uplatnění progresivních postupů v edukačním procesu pohybových aktivit.

15) Diagnostické metody v edukačním procesu tělesné výchovy

- Charakteristika diagnostických metod v edukačním procesu pohybových aktivit.
- Pedagogická diagnostika, typy pedagogické diagnostiky.
- Didaktická diagnostika, hlavní metody didaktické diagnostiky.
- Klasifikace a evidence edukačního procesu v tělesné výchově.

Část B – Přírodovědné a společenskovední aspekty v kinantropologii

1) Základy fyziologie přeměny energií

- Zdroje energie, látková přeměna, využitelné formy energie.
- Oxido-redukční pochody, spalné teplo, energetický ekvivalent pro kyslík, respirační kvocient, bazální a klidový metabolismus, MET.
- Možnosti vyjádření energetické náročnosti různých činností.

2) Anatomie pohybového systému

- Typy svalové tkáně: srdeční, kosterní a hladká svalovina, struktura a molekulární podstata svalové kontrakce, typy svalové kontrakce.
- Zdroje energie pro svalovou činnost. Nervosvalový přenos, motorická jednotka. Energetické krytí svalové činnosti.

3) Intenzita zátěže, zatížení, zatěžování

- Princip adaptivních změn. Klasifikace cvičení jako adaptačních podnětů. Intenzita cvičení, frekvence cvičení, způsob energetického krytí pohybové činnosti.
- Objem cvičení, velikost zatížení, způsob zvyšování velikosti zatížení.
- Princip zatěžování, kumulativní efekt, superkompenzace v příkladech.

4) Reakce a adaptace oběhového systému na zátěž

- Srdeční frekvence (SF), hodnoty srdeční frekvence v klidu a v zátěži, rozdíly u trénovaných, netrénovaných, mužů a žen. Adaptace srdeční frekvence na vytrvalostní zátěž (srdeční vagotonie).
- Krevní tlak (TK), Hodnoty ideálního TK, hypertenze, hypotenze. Adaptace TK na různé druhy a intenzitu zatížení.

5) Reakce a adaptace dýchacího systému na zátěž

- Dechová frekvence, hodnoty dechové frekvence v klidu a v zátěži. Adaptace dechové frekvence na vytrvalostní zatížení. Dechový objem v klidu a v zátěži. Adaptace dechového objemu na vytrvalostní zatížení. Minutová ventilace, hodnoty minutové ventilace v klidu a v zátěži.
- Příjem a spotřeba kyslíku (VO_2). Klidové hodnoty příjmu kyslíku a tepový kyslík (VO_2/SF), reakce na intenzitu zatížení, rozdíly u trénovaných, netrénovaných, mužů a žen.
- Adaptační změny dýchací soustavy.

6) Somatické předpoklady ke sportovnímu výkonu

- Tělesná proporcionalita a somatotyp, tělesné složení.
- Biologický věk.
- Rizika poškození zdraví, odlišnosti žen a dětí.

7) Problémy vědy, metodologie výzkumu v kinantropologii

- Metody a druhy výzkumu v kinantropologii. Kvantitativní a kvalitativní přístup. Zpracování výzkumných dat v kinantropologii.
- Členění vědecké práce, problematika hypotéz, výzkumných otázek. Aplikace statistických metod.

8) Pohyb a motorika člověka, ontogeneze motoriky

- Specifické znaky lidské motoriky, konstrukty motoriky.
- Obecné vývojové zákonitosti, celoživotní vývojová periodizace.
- Motorická charakteristika jednotlivých vývojových stádií.

9) Kondiční a koordinační pohybové schopnosti

- a) Charakteristika, struktura, biologická podmíněnost, diagnostika a rozvoj.
- b) Teoretické základy kondičních a koordinačních schopností (vytrvalost, síla, rychlost, koordinace a flexibilita).
- c) Senzitivní období vývoje základních pohybových schopností.

10) Pohybové dovednosti

- a) Charakteristika, taxonomie, komparace se schopnostmi, vnější znaky.
- b) Pohybová činnost (pohybový akt, pohybová struktura, pohybová aktivita). Obecné znaky pohybu. Senzitivní období vývoje pro osvojování základních pohybových (sportovních) dovedností.

11) Diagnostika a diagnostický proces, kvantifikace pohybových jevů

- a) Motorické testy a testování (kritéria kvality, normy).
- b) Testové systémy (testová baterie, testový profil, příklady). Škálování a posuzování.
- c) Rozdělené četností, rozptyl, korelace, validita, reliabilita, objektivita testů.

12) Sportovní trénink jako součást systému sportu

- a) Cíle, úkoly a hlavní rysy sportovního tréninku.
- b) Sportovní trénink jako proces specializované adaptace organismu.
- c) Systémové pojetí sportovního tréninku – sportovní výkon a jeho struktura, složky, prostředky, metody tréninku, řízení sportovního tréninku.

13) Sportovní trénink dětí a mládeže

- a) Vymezení v rámci dlouhodobé koncepce sportovní přípravy.
- b) Charakteristika tréninkového procesu v souvislosti s vývojovými a výkonnostními aspekty.
- c) Specifické požadavky na činnost trenéra.